

יוצא לאור לפרשת ויקרא ה'תשפ"ה
(מספר 24)

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

אומר בכל יום באופן דחדש ממש "פקד פקדתי אתכם", ומשיח צדקנו
"עומד אחר כתלנו"⁹, והנה זה בא"¹⁰, ויש להתכונן לקבל את פניו ע"י
ההוספה בקיום התומ"צ, כפס"ד הרמב"ם¹¹ (בעל יום ההילולא דכ"ף טבת,
מוצש"ק זה) שע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו
לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת תנש"א)

9) שה"ש ב, ט.

10) שם ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

11) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

י.ב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין"¹, וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים"², ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו³.

* * *

גם לאחרי קושי ואריכות הגלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של "בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן ד"הבאים מצרימה"⁴, "כאילו אותו יום נכנסו למצרים"⁵, ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו "פקד פקדתי אתכם"⁶ בגאולה האמיתית והשלימה, ובפרט כששומעים ממשה רבינו שבדורנו⁷, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכו"כ לאחרי שישנה גם השלימות דארבעים שנה, "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ועומדים בשנת הנ"א (ה'תשנ"א), ר"ת (ה' תהא שנת) נפלאות אראנו.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בני"ע"י ההכרזה שהקב"ה

(1) סנהדרין צו, ב.
 (2) שיחת שמחת תרפ"ט.
 (3) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.
 (4) שמות א, א.
 (5) שמו"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.
 (6) שמות ג, טז.
 (7) ראה ב"ר פנ"ו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.
 (8) תבוא כט, ג.

א. הנחת רוח המיוחדת לפניו ית' מעבודת הקרבנות* 3

גדר "ריח ניחוח לה" - נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" (רש"י א, ט) ע"פ פשוטו של מקרא, והטעם שמצינו דבר זה רק גבי קרבנות

ב. משיחות ש"פ ויחי (ועשרה בטבת – יהפך לשמחה) ה'תנש"א 9

"כלו כל הקיצין" וכבר עשו תשובה; פס"ד שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד, וכן יקום; בפרט לאחר הגזירות והשמדות; "הגיע זמן גאולתכם"

ג. משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת ה'תנש"א 11

"כלו כל הקיצין" וכבר עשו תשובה; שומעים ממשה רבינו שבדורנו שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח; יש לעודד ולחזק רוחם של בני"ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר "פקד פקדתי אתכם", ומשיח צדקנו "עומד אחר כתלנו" ו"הנה זה בא", ויש להתכונן לקבל פני ע"י ההוספה בקיום התומ"צ

(* ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר מה"מ ע"ד לימוד עניני הקרבנות בזמננו, ערב הגאולה. ראה סה"ש תש"נ ח"א ע' 319. וראה גם שם ח"ב ע' 456.

Reprinted with permission of:
 "Vaad L'Hafotzas Sichos"
 by:
 Moshiach Awareness Center,
 a Project of:
 Enlightenment For The Blind, Inc.
 602 North Orange Drive.
 Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095
 Fax: (323) 934-7092
<http://www.torah4blind.org>
 e-mail: yys@torah4blind.org
 Rabbi Yosef Y. Shagalov,
 Executive Director
 Printed in the U.S.A.

* * *

ויקרא

הנחת רוח המיוחדת לפניו ית' מעבודת הקרבנות

ניחות, נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני".

וכתבו מפרשים⁶, שכוונת רש"י לשלול טעות, שהקב"ה, "יקבל מנוחה מריח הקרבן", שזה לא יתכן כלפי שמיא⁷, ולכן פירש ש"ריח ניחות" היינו "נחת רוח", הבאה מזה ש"אמרתי ונעשה רצוני".

אבל פירושם צ"ע, דאת"ל שכוונת רש"י לשלול טעות זו (שהקב"ה, "יקבל מנוחה מריח הקרבן") - הו"ל לפרש זאת זאת בפעם הראשונה שמצינו בקרא הלשון "ריח ניחות" גבי קרבן, בקרבנות נח, כמסופר בקרא⁸ שאחרי המבול בנה נח מזבח והעלה עליו עולות, "וירח ה' את ריח הניחות" - ושם לא פרש"י כלום⁹. ואדרבה: כיון ששם מפורש, "וירח ה' את ריח הניחות", הרי הצורך לשלול טעות זו (שהקב"ה, "יקבל מנוחה מריח הקרבן") הוא גדול יותר¹⁰.

(6) רא"ם כאן. וכן בפ' תצוה שם (יח). ועוד.
(7) דהא כתיב (תהלים נ, יב) "אם ארעב לא אומר לך" (רא"ם שם). וראה מנחות בסופה. ספרי פינחס שם.
(8) נח ח, כ.
(9) שם, כא.
(10) משא"כ הראב"ע שעמד ע"ז בפ' נח שם, ומפרש "הלילה וחלילה להיות השם מריח . . רק הטעם שקבל העולה וישרה לפניו כאדם שמריח ריח טוב", וראה גם תרגומים שם. ועוד. - וראה תו"ש פרשתנו במילואים (ע' רעז ואילך).
(11) ובפרט שלעיל גבי הכל נאמר (בראשית ד, ד) "וישע ה' גו", וברש"י שם "ירדה אש ולחכה מנחתו".

א. בכ"כ מהקרבנות שהלכותיהם נתפרשו בפרשתנו נאמר שהם "ריח ניחות לה'", ובפעם הראשונה - בדין עולת בקר (הקרבן הראשון שבפרשתנו) - פרש"י "ניחות, נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני"¹¹. וכן לעיל בפ' תצוה בקרבנות שבעת ימי המילואים, שנאמר שם¹² (בהקרבת האילים¹³) "ריח ניחות"¹⁴, פרש"י "ריח

משיחות ש"פ ויקרא וש"פ צו תשמ"ב; ש"פ שלח תשכ"ח. נדפס בלקו"ש חל"ב ע' 1 ואילך.

(1) א, ט.
(2) לשון זה מקורו בספרי שלח (טו, ז, שם, י), קרא (יח, יז), פינחס (כח, ח). - בתו"כ פרשתנו כאן (וכן לקמן א, יג. יז) הובא רק "ניחות לשם נחת רוח", וכ"ה בנבחים (מו, ב), וברש"י שם ד"ה נחת רוח (הובא גם ברא"ם כאן) "נח"ר לפני הקב"ה שאמר ונעשה רצוני".
(3) כט, יח. שם, כה ("לריח ניחות"). ועד"ז בהעשי' - צו ח, כא. שם, כח.
(4) משא"כ ב"פר" (תצוה שם, יג. צו שם, טז).

וראה לקמן הערה 35.
(5) שם, יח. ועד"ז שם, כה.
וצע"ק טעם ההכפלה דפירוש זה. ואינו דומה לכאור' לפרש"י פרשתנו שלא סמך על פ' תצוה, משום שבא בהפסק כמה פרשיות, וכן פרש"י שלח (טו, ג), ופרש"י פינחס (כח, ח).
וי"ל מפני שאל הא' הי' עולה שכולה לגבוה (תצוה שם, יח), משא"כ איל הב' שהי' שלמים (רש"י שם, כב). ועד"ז יש לבאר טעם הכפלת הפירוש במקומות הנ"ל, שהוא מפני החידוש שבכ"א מהם, דבפ' תצוה מדובר בקרבנות המילואים, משא"כ הקרבנות דפ' ויקרא, ובפ' שלח החידוש שקאי על "לפלא נדר או בנדבה" (ראה לקמן הערה 27, ובפ' פינחס - בקרבנות ציבור. ואכ"מ).

בימינו אלה, שמאז כלה חמתו בביהמ"ק, ולאחרי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸, ולאחרי כל הגזירות והשמדות ר"ל ור"ל שסבלו בני באריכות וקושי הגלות האחרון, ובפרט גזירת השואה בדור האחרון, בודאי נעשה הצירוף והזיכוכך בשלימות, "די והותר" - נעשה הענין ד"סמך מלך בבל"⁹ אך ורק באופן של טוב הנראה והנגלה לעיני בשר, ובלשון חז"ל¹⁰ שהקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו, כל מה שעשית¹¹ לא עשיתי אלא בשבילכם . . הגיע זמן גאולתכם!"

ובדורנו זה (ובפרט בשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות אראנו") צריכה להיות עיקר ההדגשה . . בהענין ד"סמך נופלים", לחזק ולעודד את רוחם של בני . . כולל ובמיוחד - החיזוק והעידוד ע"י האמונה בביאת המשיח ובטחון גמור ש"הנה זה (משיח צדקנו) בא"¹², וההוספה בהכנה לביאתו ע"י התשובה וקיום התומ"צ, ובלשון ההכרזה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹³, "שובה ישראל עד ה' אלקיך, והכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממשי"¹⁴.

(משיחות ש"פ ויחי (ועשרה בטבת יהפך לשמחה) תנשא)

(8) תניא רפל"ז.
(9) יחזקאל כד, ב.
(10) יל"ש ישעי' רמז תצט.
(11) כולל גם הפעולה דמלך בבל שאינו אלא כגרון ביד החוצב בו.
(12) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).
(13) אג"ק שלו ח"ה ס"ע שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ועוד.
(14) "היום יום" - ט"ו טבת.

הוספה

בשורת הגאולה

יא.

מצינו בגדעון ש"בימיו¹ היו ישראל בצרה והי' הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות. . . כיון שנמצא זכות בגדעון שלמד עליהם זכות, מיד נגלה אליו המלאך, שנאמר וירא אליו מלאך ה' ויאמר לו לך בכחך זה, בכח זכות שלמדת על בני², "אמר הקב"ה, יש בך כח ללמד סניגוריא על ישראל, בזכותך הם נגאליים"².

. . . הלימוד זכות בנוגע לקירוב וזירוז הגאולה – שכיון שכבר "כלו כל הקיצין"³, עוד בזמן הגמרא, ועאכ"כ לאחרי אריכות וקושי הגלות במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה ועדיין לא בא . . . ובנוגע לתשובה ("אין הדבר תלוי אלא בתשובה"³) – כבר עשו תשובה, שהרי אין לך אדם מישראל שלא הרהר תשובה (לא רק פעם אחת, אלא) כמה פעמים במשך ימי חייו, שע"ז נעשה "בשעתא חדא וברגעא חדא"⁴ מרשע גמור צדיק גמור, כפס"ד הגמרא⁵ שהמקדש את האשה "על מנת שאני צדיק (גמור⁶) אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה" – הרי בודאי ובודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש, אשר, כדאי הוא לימוד זכות זה לגאול את ישראל, ובפרט שנוסף על הלימוד זכות, ה"ז גם פס"ד של כו"כ רבנים ומורייהוראה בישראל, וכיון שהתורה "לא בשמים היא"⁷, הרי, פס"ד זה בב"ד של מטה מחייב כביכול ומזכה גם את ב"ד של מעלה, וכן יקום!

- 1) תנחומא שופטים ד.
- 2) יל"ש שופטים רמז סב.
- 3) סנהדרין צז, ב.
- 4) זח"א קכט, סע"א.
- 5) קידושין מט, ב. רמב"ם הל' אישות פ"ח ה"ה. טושו"ע אה"ע סל"ח סל"א.
- 6) ע"פ גירסת האור זרוע סקי"ב.
- 7) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

לכאורה יש לחלק בין הלשון "ריח הניחוח" בפ' נח ולשון זה שבפרשתנו (ופ' תצוה), כי מ"ש שם "ריח" הניחוח" יש מקום לפרש דהיינו כלפי נח (שהרי לא נאמר שם "ריח ניחוח לה"), והפירוש של "ריח (ניחוח)" הוא שאצל נח הי' ריח קרבנותיו¹¹; "ריח ניחוח"¹²; משא"כ בפ' תצוה ובפרשתנו שנאמר "ריח ניחוח לה", הוצרך רש"י לפרש ש"ריח ניחוח לה" היינו "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני".

ועפכ"ז – למה לא פירש רש"י בפ' נח ש"ריח ניחוח" היינו "נחת רוח".

ב. ולכן נראה לבאר כוונת רש"י, דזה מובן ש"ריח ניחוח" לא קאי על ההנאה מהריח הגשמי של הקרבן, אלא הכוונה היא להנאה ("נחת") ותענוג הבאים על ידי הקרבת הקרבן,

ולכן אין רש"י צריך לפרש בפ' נח מהי ה"נחת רוח" של קרבנות נח, כי מובן בפשטות, שכאשר יצא נח מן התיבה לאחרי המבול (שאו שחת ה' כל בשר) הי' אצלו "נחת רוח", וזה הי' תוכן הקרבת קרבנותיו לאחרי המבול, לבטא רגש תודה ו"נחת רוח" שלו, ו"כמים הפנים לפנים" הרי הבעת התודה והכרת הטוב דנה גרם כביכול "נחת רוח" למעלה, ש"וירח ה' את ריח הניחוח", "ניחוח" כלפי שמיא, שקרבנותיו של נח פעלו כביכול למעלה "נחת רוח" ("וירח ה' את ריח הניחוח"), ועד שכמפורש בכתוב, ע"י ש"וירח ה' את ריח הניחוח" אמר ה' "לא אוסיף לקלל עוד את האדמה גוי" (וכפל הדבר לשבועה, כפרש"י שם) – היפך חרון אף של מקום שהי' לפנ"ו, בעת המבול.

14) באר מים חיים (לאחי המהר"ל) ודבק טוב (וכן בפ' תצוה שם). – וראה מו"נ ח"ג פמ"ה.

15) לשון הבאר מים חיים כאן, ע"פ רש"י פרשתנו א, יז ד"ה בכנפיו (מויק"ר עה"פ – פ"ג, ה).

אבל מובן שביאור זה אינו מספיק:

א) אם עיקר דיוקו של רש"י כאן הוא ממש"נ "ריח ניחוח לה" (כי לא יתכן שהקב"ה "יקבל מנוחה מריח הקרבן"), הו"ל להעתיק תיבות אלו בהד"ה, ואילו רש"י מעתיק רק תיבת "ניחוח", ולא התיבות "ריח לה"¹³!

ב) אדרבה, שם מפורש (כנ"ל) "וירח ה' את ריח הניחוח", שפשטות משמעות הלשון היא¹³, (שגם) כלפי שמיא הי' זה "ריח ניחוח".

ג) בכלל קשה לפרש ש"ריח ניחוח" קאי על הריח הגשמי של הקרבן, וכמו

* (11) ומ"ש "וירח ה' את ריח הניחוח", היינו שקרבנותיו של נח נתקבלו אצל הקב"ה.

(12) ולהעיר מרלב"ג תצוה (כט, מא) "לריח ניחוח אשה לה", אחשוב שהרצון בזה הריח החזק לעורר המקריב הקרבן להתבונן בענין הקרבנות כו".

(13) ובפרט שהד"ה ברש"י תצוה שם הוא "ריח ניחוח" ("לריח ניחוח"), וכ"ה ברש"י שלה ופינחס שם – אף ש"נחת רוח" הוא הפירוש רק של תיבת "ניחוח" (וראה תו"כ וגמ' שבהערה 2). ואכ"מ.

* (13) דאם הכוונה רק שקרבנותיו נתקבלו כו', הו"ל "וישע ה'", כנ"ל הערה 11.

לכפר על האדם הרי עיקר הכאתם אינו צורך גבוה, "שאמרתי ונעשה רצוני", אלא בשביל האדם עצמו⁴⁰, שיתכפר לו עונו⁴¹.

ולכן לא נאמר, "ריח ניחוח" בקרבן תודה, כיון שהוא הודאה על נס שהוצרך לנס ונעשה לו, א"כ הקרבה זו שייכת לתועלת שלו, דמאתר שהקב"ה עשה לו נס, הרי מובן, שהאדם צריך להודות על זה, וא"כ אין מודגש בקרבן זה שהוא בא לפעול, "ריח ניחוח לה"⁴², "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני".

ועיקר הדגשת הענין ד"ריח ניחוח", "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" הוא⁴⁰ בקרבנות נדבה⁴², שבוה מדובר בריש פרשתנו⁴³, שעל ידם מראה האדם שרוצה לנדב משלו להקב"ה, והיינו שאינו חושב אודות תועלת שלו, אלא רק ע"ד הקב"ה. ולכן קרבנות אלו גורמים, "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני".

שהחטאות ואשמות באים לכפר על חטא, אין לומר שזהו קשור עם "נחת רוח לפני". ואע"פ שגם עולה מכפרת על עשה ולא הנייתק לעשה³⁴, ועוד זאת, שנאמר "ריח ניחוח" גם בחטאת היחיד³³ - הרי מובן בפשטות, שיש לחלק בין הקרבנות הבאים לכפר על דברים קלים, שבהם אפשר לומר דזה שהאדם רוצה להביא קרבן לה' להתכפר ה"ז גורם, "נחת רוח לפני", משא"כ בעונות חמורים יותר³⁵, שאז גם כאשר נעשית כפרה ע"י קרבן, אין לומר שזהו ענין הגורם, "ריח ניחוח לה" ("נחת רוח לפני") מפני חומר הענין שעליו מכפר העוין.

אלא שעדיין צריך ביאור (קצת), שהרי לקמן בפ' צו שוב מצינו חילוק כזה. שרק בקרבן מנחה³⁶ נאמר "ריח ניחוח", משא"כ בחטאת ואשם - אבל שם גם בקרבן תודה³⁷, שלא בא על חטא אלא להודות על נס שנעשה לו³⁸, לא נאמר "ריח ניחוח". וטעמא בעי³⁹.

וע"פ הנ"ל יש לומר טעם נוסף לכך שלא נאמר "ריח ניחוח" בחטאות ואשמות, כי בקרבנות אלו שבאים

(34) רש"י פרשתנו א, ד.

(35) אם מצד הגברא (פר כהן המשיח, חטאת הנשיא או חטאת הקהל), או מצד חומר החטא שמביאים עליו אשם. ולהעיר שבפ' תצוה לא נאמר "ריח ניחוח" גבי הפר (ראה לעיל הערה 4) שבא לכפר על מעשה העגל (רש"י שם כט, א).

(36) ו, ח, שם, יד.

(37) ז, יב ואילך.

(38) רש"י שם.

(39) אלא שלכאורה י"ל, שזהו לפי שלא נזכר בקרא שם בפירוש ע"ד ההקרבה ע"ג המזבח, כ"א רק ע"ד הבאת החלות.

אבל כאן בפ' קרבנות, שבו נתפרשו מצוות של כמה קרבנות, והכתוב מדגיש שקרבנות אלה גורמים, "נחת רוח" למעלה - אינו מובן; מה נשתנו קרבנות מכל מצוות התורה⁴⁴, שרק אצלם מפורש שגורמים נחת רוח להקב"ה⁴⁵? שהרי זה מובן שהנח"ר שבקרבנות אינה אלא מזה שבוה עובד האדם את בוראו⁴⁶, והרי עבודת השי"ת היא ע"י כל המצוות כולן, ומדוע לא נתפרש בשאר מצוות שקיומן גורם "ריח ניחוח לה" (או כיו"ב)?

וקושי זה בא רש"י ליישב בפירושו על "ניחוח", "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" - שה"ניחוח" ("נחת רוח לפני") המיוחד בקרבנות הוא בזה שיש כאן אופן מיוחד בקיום המצוות, "שאמרתי ונעשה רצוני" (שענין זה לא מצינו בשאר מצוות), כדלקמן.

ג. ויובן זה בהקדם תמי' כללית בענין הקרבנות, שהרבה מפרשים (כולל פשטנים⁴⁸) מבארים מהו הטעם והתועלת בענין הקרבנות, שהאדם מביא בהמה ומקריבה (חלקה או כולה) ע"ג המזבח, ואילו בפרש"י לא מצינו לכאורה ביאור במהות מצוה זו.

ואע"פ שרש"י בפירושו עה"ת אין דרכו (ע"ד הרגיל) לבאר טעמי המצוות

(16) וי"ל שזהו הטעם שלא העתיק רש"י בהד"ה כאן תיבת "ריח" (ראה לעיל הערה 13), להדגיש, שעיקר השאלה כאן היא - מהי ה"נחת" המיוחדת בקרבנות. ועצ"ע.

(16*) ראה ע"ד החסידות - לקו"ת ר"פ פינחס. סידור עם דא"ח (לג, סע"ג). ועוד.

(17) ראה באר יצחק על פרש"י כאן.

(18) ראה ראב"ע ריש פרשתנו. רמב"ן פרשתנו א, ט, ועוד.

(19) ואע"פ שמצינו קרבנות גם לפני מ"ת (בקין והבל, נח, מזבחות האבות וכו'), ונתקבלו אצל הקב"ה - י"ל, שכונות הקרבנות לפני מ"ת היא מצד האדם, שהי' בהם ביטוי למסירה ונתינה של (רכוש) האדם להקב"ה, ואות הכרה ותודה וכיו"ב; והשאלה שבפנים היא (א) מדוע ציווה ה' על קרבנות ע"י איבוד ממון דוקא (ולהעיר ממתנות כהונה וליוי); (ב) ועיקר - בתורה מודגש שקרבנות הן צורך גבוה (ראה לקמן סעיף ה).

שרק בהם נאמר „ריח ניחוח לה“ ולא בשאר המצוות, כי רק בקרבנות יש „נחת רוח“ ו„הנאה“ מיוחדת למעלה מזה שקיום המצוות הוא אך ורק מפני זה „אמרתי“.

ד. אלא שעדיין אין זה ביאור מספיק, כי לכאורה מעלה זו, עשיית מצוה רק כדי לקיים רצונו ית', ישנה גם בשאר מצוות הנקראות „חוקים“, כפרש"ש²⁰¹ שחוקים הם „דברים שאינם אלא גזרת מלך בלא שום טעם“²¹.

לכאורה אפשר לומר, ע"פ מ"ש הרמב"ן²² בנוגע לחוקים, ש„אין הכוונה בהם שתהי' גזירת מלך מלכי המלכים בשום מקום בלא טעם . . רק החוקים הם גזירות המלך אשר יחוק במלכותו בלי שיגלה תועלתם . . ומקבלים אותם ליראת המלכות . . אבל כולם בטעם נכון ותועלת שלימה“, ועפ"ז י"ל שזהו החילוק בין חוקים לקרבנות, שבחוקים, אף שקיומם ע"י בני ישראל הוא רק „ליראת המלכות“, שמקיימים גזרתו של הקב"ה מבלי לידע הטעם והתועלת שבוה, מ"מ מצד הקב"ה יש תועלת בכל חוק, משא"כ בקרבנות שכל ענינם הוא

(20) בשלה טו, כו. וראה גם רש"י תולדות כו, ה. אחרי ית, ד. קדושים יט, יט. ר"פ חוקת. ועוד. (21) אבל אין להקשות למה לא מנה רש"י (ראה במקומות שבהערה הקודמת) קרבנות בין הדוגמאות על „חוקים“ (וראה רמב"ם סוף ה' מעילה, וכל הקרבנות כולן מכלל החוקים הן) – כי גם ב"ג (ועוד לפני מ"ת) הקריבו קרבנות, ואין יכולים למנות בזה את ישראל כו'.

(22) קדושים שם. וראה גם רמב"ן אחרי ית, ו (בסופו). תצא כב, ו. ראב"ע יתרו כ, א (בסוף הקדמתו לעשה"ד). – וראה רמב"ם סוף ה' מעילה וסוף ה' תמורה. ובארוכה מו"ג ח"ג פכ"ו. וראה לקמן ע' 174.

רק „שאמרתי ונעשה רצוני“, היינו שכל תוכנם הוא „שאמרתי ונעשה רצוני“ ותו לא, כנ"ל.

אבל – אין לפרש כן בפרש"י, כי מפשטות לשון רש"י הנ"ל בנוגע לחוקים „בלא שום טעם“ (ובמ"א²³ כתב על חוקים „שאינן טעם בדבר“) – ולא „שאינן טעמן ידוע“²³ וכיו"ב – משמע, שלשיתנו אין טעם כלל לחוקים (ולא רק שאין אנו יודעים הטעם שבהם), וא"כ שוב קשה, מה נשתנו קרבנות מכל חוקי התורה, שרק בהם נאמר „ריח ניחוח לה“?

ה. ויש לומר בזה, ע"פ דיוק לשון רש"י „(נחת רוח לפני) שאמרתי ונעשה רצוני“, שלכאורה:

(א) נחת רוחו של הקב"ה היא לכאורה מזה שהאדם קיים ועשה רצונו ית', והול"ל „שאמרתי ועשיתם רצוני“ (וכיו"ב) – ולא „ונעשה“, שהוא לשון המורה על ה„נפעל“ ולא על ה„פועל“? (ב) כיון שעיקר ההדגשה היא „ונעשה רצוני“, למה נקט רש"י בתחילת לשונו „שאמרתי“, ולא לשון של ציווי או גזירה – „שצויתני“, „שגזרתני“, וכיו"ב?

[ואין לתרץ שזהו מפני שהמדובר כאן (בפרשתנו) בקרבנות נדבה²⁴ (כפרש"י עה"פ²⁵ „כי יקריב“ – „בקרבנות נדבה דבר הענין“), שהרי

(23) תולדות וקדושים שם.

(23*) כל' הרמב"ם סוף ה' מעילה.

(24) ומ"מ שייך ע"ז לשון „ונעשה רצוני“, כיון שרצונו ית' שביאו קרבנות נדבה (ו„אמרתי“ היינו תורת קרבנות נדבה).

(25) פרשתנו א, ב.

לעיל כפ' תצוה שם מדובר בקרבנות חובה (שנצטווה משה להקריב בשבעת ימי המילואים) ומ"מ כ' רש"י שם „שאמרתי“. וכן לקמן כפ' פינחס²⁶, ב„ריח ניחוח“ שנאמר גבי קרבן תמיד, כותב רש"י „שאמרתי ונעשה רצוני“²⁷. ונ"ל, שבדיוק לשון זה כוונת רש"י לבאר החידוש שבקרבנות לגבי כל המצוות, אפילו החוקים:

הכוונה בחוקים שאין להם טעם היא, כדי להשריש בבני ישראל „יראת המלכות“, שמקיימים מצוות אלו רק להיותן גזירת המלך. וא"כ יש בזה „תועלת“ לאדם, שתהי' בו קבלת עול מלכותו. משא"כ בקרבנות מודגש שהם כביכול צורך גבוה, „אשה ריח ניחוח לה“ (ועד שנקראים בכתוב²⁸ „לחמו“ של הקב"ה), ולכן פרש"י שהכוונה בקרבנות צ"ל רק „שאמרתי ונעשה רצוני“, היינו לא זה שהאדם מקבל עליו עול מלכותו ומצוותיו ומקיים גזירתו של מלך, אלא רק שרצונו של

(26) כח, ת.

(27) ולאידך – כפ' שלח, שעיקר חידושו של רש"י שגם ב„לפלא נדר או בנדבה“ יש „נחת רוח לפני“* (כמשנ"ת בארוכה בשיחת ש"פ שלח תשכ"ח), מדייק רש"י „שיהא נחת רוח לפני“, ומשמית „שאמרתי ונעשה רצוני“, כיון שאין המדובר בקיום ציווי השם (כמשנ"ת שם).

(28) אמור כא – ו; ח; יז (וברש"י שם); כא. פינחס כח, ב. אלא שזהו לאחרי פרשתנו. – ובפרשתנו (ג, יא) „לחם אשה לה“, וברש"י שם „לחמו של אש לשם גבוה“.

ומטעם זה גופא אומר רש"י „שאמרתי“, ולא „שגזרתני“ וכיו"ב, כי לשון „שגזרתני“ מורה על ציווי אל האדם, ומדגיש שיש כאן מעלה בזה שהאדם מקיים גזירה שלמעלה אף שאינו יודע טעמה; אבל כאן הדיוק הוא שהאדם עושה הדבר (לא מפני שהוא צריך לקיים רצונו ית', אלא) כדי שרצונו ית' יתקיים, ואין נפק"מ לו אם זה בגדר „גזירה“ או „אמירה“ וכו', והתוכן הוא רק שכיון שזהו רצונו, לכן רוצה האדם שרצונו ייעשה.

ו. עפ"ז יש להוסיף ביאור בזה שלא נאמר בפרשתנו הלשון „ריח ניחוח“ אלא בקרבנות עולה²⁹ מנחה³⁰ ושלמים³², אבל לא אצל חטאות (מלבד חטאת היחיד³³) ואשמות.

בפשטות י"ל הטעם, דכיון

(29) כלומר: זה גופא שהאדם מבטל רצונו מפני רצון הקב"ה יכול להיות באופן של „חשבון“, ע"ד קיום המצות „כדי שאוכה לחיי עוה"ב“ שענינו הנאה מזיו השכינה, אבל תכלית הביטול – והחידוש שבקרבנות הוא, שביטול זה הוא למעלה מכל ציור ו„חשבון“ (וראה בארוכה ס' השיחות תשמ"ט ח"א ע' 6-285).

(30) א – ט; יג; יז.

(31) ב, ב. שם, ט.

(32) ג, ה. שם, טז.

(33) ד, לא.

(* משא"כ בפרשתנו שלא נאמר בפירוש בקרא שקאי בקרבנות נדבה (ככפ' שלח שם), כ"א רק בפרש"י. ואכ"מ.